

Ampumaradan ympäristölupa, Huhtikangas

YMPTEKLT 26.04.2023 § 206

384/11.01.00.00/2022

Ympäristötarkastaja

ASIA

Ympäristönsuojelulain 27 §:n mukainen ympäristölupa ulkona sijaitsevalle ampumaradalle. Kyseessä on olemassa oleva toiminta, jolla ei ole aikaisempaa ympäristölupaa. Päätös sisältää ratkaisun YSL 199 §:n mukaisesta hakemuksesta toiminnan aloittamiseen mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta.

LUVAN HAKIJA

Sotkamon Riistanhoitoyhdistys
Sepänkuja 4, 88600 Sotkamo
Y-tunnus: 0669650-4

Sotkamon Ampujat ry
Lassilantie 12, 88600 Sotkamo
Y-tunnus: 3031493-2

TOIMINTA JA SEN SIJAINTI

Sotkamon Riistanhoitoyhdistys ja Sotkamon Ampujat ry hakevat ympäristölupaa ulkona sijaitsevalle toiminnassa olevalle ampumaradalle, joka sijoittuu kiinteistölle Huhtikangas 765-407-146-1. Alueen sijaintikartta on esityslistan erillisenä liitteenä.

LUVAN HAKEMISEN PERUSTE

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 27 §:n liitteen 1, taulukon 2, kohdan 14 a) mukaan ulkona sijaitseva ampumaratatoiminta on ympäristöluvanvaraista.

LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen on toimivaltainen lupaviranomainen ympäristönsuojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen (713/2014) 2 §:n kohdan 13) mukaisesti.

ASIAN VIREILLETULO

Hakemus on tullut vireille 23.11.2022.

TOIMINTAA KOSKEVAT LUVAT, SOPIMUKSET JA KAAVOITUSTILANNE

Toiminnalla on Oulun lääninhallituksen 6.5.1970 myöntämä sijoituspaikkalupa sekä 12.5.1993 myönnetty ampumaradan laajennuslupa koskien pistoolirataa. Kainuun vaihemaakuntakaavassa 2030 alue on merkitty ampumaradaksi (ea), jonka lähialue on merkitty ampumaradan ohjeelliseksi melualueeksi (me/a). Kaavamääräyksissä on todettu, että jatkosuunnittelussa tulee huolehtia siitä, että ampumaradan toiminnalla ei aiheuteta pohjaveden pilaantumisvaaraa. Ampumarata-alueella ei ole voimassa olevaa yleis- tai asemakaavaa.

TOIMINNAN KUVAUS

Sotkamon Riistanhoitoyhdistys ja Sotkamon Ampujat ry hakevat Huhtikankaan olemassa olevalle ampumaradalle toistaiseksi voimassa olevaa ympäristölupaa. Toiminta sisältää kivääriradan (75/100 m), pistooliradan ja haulikkoradan. Kiväärirata on yhdistetty hirvi- ja luodikkorata, jolla ammutaan 75 ja 100 metrin etäisyydeltä kohti taustavallia. Haulikkoradalla ammutaan skeetiä ja compact sportingia. Kivääriradan toiminta on aloitettu vuonna 1962, haulikkoradan vuonna 1970 ja pistooliradan vuonna 1993.

Huhtikankaan ampumarataa käyttävät pääsääntöisesti Sotkamon riistanhoitoyhdistyksen jäsenet, Sotkamon ampujat ja lähialueen metsästysseuroihin kuulumattomat metsästäjät. Radalla on harjoitusampumista, metsästysammuntakokeita, kohdistuksia ja Suomen metsästäjäliiton SM-lajien Kainuun piirin harjoituksia, katsastuksia ja piirinmestaruuskilpailuja.

Metsästys- ja ampumaseurat varaavat kivääriradan etukäteen käyttöönsä. Varausten ulkopuolella rataa voi käyttää toiminta-aikojen rajoissa. Haulikkorata on pääsääntöisesti Sotkamon Ampujien käytössä ja radalla järjestetään harjoittelutilaisuuksia alkukesän aikana kerran viikossa. Pistoolirataa käyttävät erityisesti poliisi, rajavartiolaitos ja reserviläiset ja radalla järjestetään säännöllisiä harjoitusvuoroja kesällä arki-iltaisina.

Vuosina 2020 ja 2021 kokonaislaukausmäärä on ollut noin 17 000 laukausta vuodessa jakautuen lähes tasan kivääri-, pistooli- ja haulikkoratojen suhteen. Yliäänipatruunoiden osuus kivääriradalla on arviolta 100 %, pistooliradalla 80 % ja haulikkoradalla 0 %. Erityisesti kivääriradalla äänenvaimentimen käyttö on lisääntynyt huomattavasti. Pistooliradalla yleisin käytettävä kaliiperi on .22.

Toiminta-ajat

Rataa on käytetty ainoastaan sulan maan aikaan, ja rata on ollut suljettuna marraskuusta huhtikuulle. Radan nykyiset toiminta-ajat ovat kaikilla radoilla maanantaista sunnuntaihin kello 9.00–21.00 pois lukien juhlapyhät (pääsiäinen, juhannus, jouluku).

Huhtikankaan ampumaradan uusiksi toiminta-ajoiksi ympäri vuoden (pois lukien pääsiäinen, juhannus ja joulun pyhät) esitetään seuraavaa:

Kiväärirata ja haulikkorata klo 9-21

Pistoolirata ma-pe klo 10-20 ja la-su klo 10-18

Ampumaradan toimintaa ei ole tarkoitus aktiivisesti laajentaa tai kasvattaa vaan laukaussuurensa arvioidaan pysyvän lähellä nykyistä laukaussuurensa. Maksimilaukaussuurensa arvioidaan tulevaisuudessa 25 000 laukausta vuodessa.

Ampumaradan rakenteet ja rakennukset

Ampumarata sijaitsee harjussa luontaisessa notkelmassa, jossa ammunta tapahtuu luonnonmukaista rinnettä kohti. Pistooliradan vallia on korotettu kerran toiminnan aikana. Kivääriradan kiskoja suojaava etuvalli on rakennettu alueen maa-aineksista toiminnan alkuvaiheessa.

Kivääriradalla on varastokatos, liikkuvan maalin kiskot sekä ampumasuojat 75 m ja 100 m ampumapaikoilla. Pistooliradalla on kevytrakenteinen ampumasuoja ja taululaitteiden katos. Haulikkoradalla on kaksi kiekonheitinkatosta ja varastokatos. Ampumaratakiinteistön rajalla kulkee vuonna 2020 uusittu tukevarakenteinen aita estäen asiattoman kulun alueelle.

Jätteet, veden käyttö ja jätevedet

Rata ei kuulu vesijohdon tai viemäröinnin piiriin eikä toiminnassa muodostu vesiä. Jätettä syntyy lähinnä hylsyistä, maalitauluista, pakkauksista sekä maalitaululaitteista. Tarkkaa kirjanpitoa syntyvien jätteiden määrästä ei ole pidetty. Jokaisen radankäyttäjän vastuulla on kerätä omat jätteensä ja hylsyt radan keräysastioihin. Jätteiden keräysastiat tyhjenetään säännöllisesti paikallisen jätehuoltoyhtiön toimesta.

Liikenne ja liikennejärjestelyt

Huhtikankaan ampumaradalle johtaa päällystämätön tie. Käyttökaudella ampumaradalle liikennöi keskimäärin 50 kevyttä ajoneuvoa viikossa. Lisäksi jäteauto käy alueella tarvittaessa.

TOIMINNAN SIJAINNAT JA YMPÄRISTÖ

Ampumarata sijaitsee Sotkamon Tipasojan kylässä Hamppulammenttiellä kiinteistöllä 765-407-146-1, Huhtikangas. Radalle on matkaa n. 14 km Sotkamon keskustasta. Ampumarata-alueen pinta-ala on noin 5 ha ja lähiympäristö on metsätalouskäytössä olevaa metsämaata lukuun ottamatta vieressä sijaitsevaa Huhtikankaan maa-ainestenottoaluetta.

Ampumarata sijaitsee 1E-luokan Riekin-Räätäkan pohjavesialueella. Pohjois-Tipaksen vedenottamo sijaitsee koillisessa noin 1,2 km etäisyydellä ampumaradasta. Rata sijoittuu Iso-Kiimasen valuma-alueelle. Radan sijaintikiinteistöllä ei ole ojia, joita pitkin pintavedet johdettaisiin alueen ulkopuolelle, vaan sade- ja sulamisvedet imeytyvät alueelle. Lähin vesistö, Vällilampi, sijaitsee n. 1,1 km etäisyydellä ampumaradasta lähteen ja radalla ei ole selkeää pintavesiyhteyttä kyseiseen lampeen.

Lähin ampumarataa sijaitseva vapaa-ajan kiinteistö on noin 800 metrin päässä koillisessa sivuun ampumasuunnasta. Lähimmät vakituiset asuinkiinteistöt sijoittuvat noin 900 metrin etäisyydelle pohjoiskoilliseen ja pohjoiseen ampumasuunnasta. Seuraavat lähimmät vapaa-ajan ja vakituiset asuinkiinteistöt sijaitsevat 2 km säteellä.

Lähin luonnonsuojelualue, Räätäkan Natura-alue, sijaitsee n. 5,1 km päässä kaakossa ja Nälkölahden yksityismaiden luonnonsuojelualue n. 6 km päässä koillisessa.

YMPÄRISTÖVAIKUTUKSET JA NIIDEN RAJOITTAMINEN

Vaikutukset luonnonoloihin, maisemaan ja yleiseen viihtyvyyteen

Toiminnalla ei arvioida olevan vaikutuksia luonnonsuojelualueiden suojeluperusteisiin, maisemaan tai yleiseen viihtyvyyteen.

Maaperä, pinta- ja pohjavedet

Ampumarata sijaitsee pohjavesialueella, joka muodostuu pääosin hiekasta ja keskiosissa karkeasta hiekasta. Pohjaveden päävirtaussuunta on kaakkoon ja paikallisesti pohjavettä purkautuu koilliseen Likolammen suuntaan. Radan koillissuunnassa sijaitsevan maa-ainesten ottopaikan pohjavesiputkitietojen perusteella pohjaveden pinta on vaihdellut tasojen +168,65 - +169,24 välillä vuonna 2022. Ampumaradalle 2022 asennetun pohjavesiputken vedenpinta +164,78 m on lähes 20 m maanpinnan tasosta + 185 m.

Pistooliradalla ammutaan taustavalliin tasoon +182 ja kivääriradalla tasoon +178. Haulikkoradan ampumapaikat ovat tasolla +185,5 ja ammunnat kohdistuvat rinteeseen, joka kohoaa tasoon + 200. Näin ollen luotien, haulien ja pohjaveden pinnantason välille jää huomattava suojakerros.

Ympäristöä kuormittava vaikutus syntyy haulien ja luotien sisältämistä haitallisista raskasmetalleista, jotka ympäristöön vapauduttuaan alkavat rapautua ja vapautua maaperään. Haulikkoradalla käytettävät savikiekot sisältävät pieniä pitoisuuksia PAH-yhdisteitä, jotka eivät leviä ratarakenteiden ulkopuolelle.

Luotiaseradoilla valtaosa luodeista kertyy maalialueiden taakse taustavallin iskemäkohtaan. Haulikkoradalla, jossa ammutaan lentäviä kiekkoja ampumapaikkaa vaihtaen luotien kertymisalueet ovat laajemmat. Toiminnalle on tehty BAT-selvityksen mukainen haitta-ainesten hallinnan tarvearviointi, jonka mukaan rata on luokiteltu tasolle 2 b, joka tarkoittaa pohjaveden osalta vaativan tason suojauksia.

Huhtikankaalla on tutkittu ratarakenteisiin kertyneiden metallien määrää v. 2004 Kainuun ympäristökeskuksen ja v. 2014 Ramboll Oy:n toimesta. Vuoden 2004 tutkimuksissa todettiin kohonneita metallipitoisuuksia haulikko- ja kivääriradalla otetuissa näytteissä. Rambollin tutkimuksen mukaan antimoniin ja lyijyn kulkeutumista tapahtuu ja ne voivat aiheuttaa ampumaradan kohdalla talousveden laatuvaatimukset ylittäviä pitoisuuksia pitkällä aikavälillä. Pohjois-Tipaksen vedenottamon ja kalanviljelylaitoksen etäisyys rataan on sen verran suuri, että riski ampumaratatoiminnan haitallisista vaikutuksista niihin on epätodennäköistä pidemmälläkin aikavälillä.

Ympäristövaikutuksia voidaan rajoittaa haitta-ainepitoisten vesien kokoamisella ja käsittelyllä, muodostumisen estämisellä ja kuormituksen rajoittamisella. Kivääri- ja pistooliradalle esitetään toteutettavan vettä eristävien kumimattojen asentaminen taustavallin rinteisiin, jolloin sade- ja sulamisvedet eivät pääse luotien iskemäalueelle. Hakija toimittaa

tarkemmat suunnitelmat ennen toimenpiteiden toteuttamista ja toimenpiteiden esitetään olevan valmiina viimeistään viiden vuoden päästä ympäristöluvan lainvoimaisuudesta.

Haulikkoradan osalta hakija esittää tehtäväksi lysimetritarkkailua, ja mikäli haitta-aineiden kulkeutumisen kasvua on havaittavissa, siirrytään radalla teräshaulien käyttöön. Haulikkoradalla käytettäviin haulimateriaaleihin tehdään rajoituksia, mikäli EU:n REACH-komitean mahdollinen lyijyhaulien täyskielto tulee voimaan. Hauleista aiheutuvia riskejä vähentää myös radan kohoava rinne sekä pohjaveden pintaan jäävä huomattava etäisyys.

Melu

Huhtikankaan ampumaradalle on tehty ympäristömeluselvitys toukokuussa 2022 HMMT Partners Oy:n toimesta. Meluselvitys on toteutettu melumallinnuksen avulla, ja saatuja tuloksia on verrattu valtioneuvoston päätöksen 53/1997 ohjearvoihin, jonka mukaan ampumaratamelun A-painotettu enimmäistaso impulssiaikavakiolla saa olla enintään 65 dB asumiseen käytettävillä alueilla ja 60 dB lomaa-asumiseen käytettävillä alueilla.

Mallinnuksen perusteella enimmäismelutaso 65 dB ei ylity lähimpien asuinkiinteistöjen luona. Pistooliradan eteläpuolella sijaitsevan kolmen vapaa-ajan asunnon ryhmän kohdalla ohjearvo 60 dB ylittyy 4:llä desibelillä. Muiden vapaa-ajan asuntojen luona melun enimmäistaso alittaa ohjearvon 60 dB.

Meluntorjuntatoimenpiteiksi esitetään ampumaradan käyttöaikojen rajoittamista pistooliradan osalta. Toimenpide-ehdotus perustuu BAT-selvityksen mukaiseen suositukseen ampumaradan meluntorjunnan arviointimenettelyistä ja hakija arvioinnin mukaan kohtalaisen pienen laukausmäärän ja maltillisen ohjearvojen ylittymisen vuoksi muunlaisiin toimenpiteisiin ei ole tarvetta. Huhtikankaan ampumaradan sijainti ympäristöä matalammalla alueella ehkäisee myös melun leviämistä.

TOIMINNAN JA SEN VAIKUTUSTEN TARKKAILU

Ampumaradan melupäästöä tullaan tarkkailemaan laukausmäärien perusteella ja toiminnanharjoittaja pitää valvonnalla ja ohjeistuksella huolen, että ampuma-aikoja noudatetaan. Rata-alueita ympäröivän aidan ja kyltityksen kuntoa tullaan tarkkailemaan säännöllisesti ja kunnostamaan tarvittaessa. Rata-alueen rakenteiden kuntoa seurataan silmämääräisesti.

Laukaisumääriä seurataan vuositasolla ja sitä kautta arvioidaan myös haitta-aineiden kertymistä ratarakenteisiin ja ratakohtaista kuormituspotentiaalia. Mikäli toiminta loppuu ja maankäyttö alueella muuttuu, arvioidaan ratarakenteen kunnostustarve riskinarvioinnin perusteella.

Toiminnassa syntyvistä ja kierrätykseen toimitetuista jätemääristä pidetään kirjaa.

Hakija esittää, että lysimetritarkkailua tehdään kahdesta haulikkoradalle asennettavasta lysimetristä 3-6 vuoden välein siten, että ensimmäinen tutkimus toteutetaan kolmen vuoden sisällä ympäristöluvan lainvoimaisuudesta. Lysimetrit ovat paikallaan vuoden, jonka jälkeen niistä otetaan vajovesinäytteet. Pohjavesitarkkailua esitetään tehtäväksi kolmen vuoden välein rata-alueella sijaitsevasta pohjavesiputkesta. Tarkkailun tuloksista kootaan vuosiraportti, joka toimitetaan valvovalle viranomaiselle vuosittain lupamääräyksissä määritettynä ajankohtana.

POIKKEUKSELLISET TILANTEET JA NIIHIN VARAUTUMINEN

Hakijan mukaan ampumaradan toiminnassa ei tapahdu sellaisia poikkeuksellisia tilanteita, jotka johtaisivat toiminnan aiheuttamien ympäristövaikutusten lisääntymiseen.

ARVIO PARHAAN KÄYTTÖKELPOISEN TEKNIIKAN SOVELTAMISESTA

Huhtikankaan ampumaradan ympäristöriskin määrittämisessä on käytetty BAT-selvityksen mukaista arviointia. Sen perusteella rata voitaisiin luokitella matalan riskitason radaksi, mutta pohjavesialueen vuoksi varovaisuusperiaatetta noudattaen rata on kuitenkin luokiteltu pohjaveden osalta haastavaksi.

Parasta käyttökelpoista tekniikkaa on seurata kohteen pinta- ja/tai pohjavesien laatua. Ampumaratatoiminnan jatkuessa, voidaan raskasmetallipitoiset maat jättää paikoilleen rata-alueelle. Kunnostustarve tulee tarkasteltavaksi ampumaratatoiminnan päättyessä ja maankäytön muuttuessa alueella.

LUPAHAKEMUKSEN KÄSITTELY

Lupahakemuksesta tiedottaminen

Hakemus on tullut vireille 23.11.2022. Hakemuksesta on kuulutettu Sotkamon kunnan internetsivuilla 4.1.-10.2.2023 välisen ajan ja tiedotettu asianosaisia 4.1.2023 päivätyllä kirjeellä.

Muistutukset ja mielipiteet:

Hakemuksen johdosta ei jätetty muistutuksia tai mielipiteitä.

Lausunnot

Hakemuksesta pyydettiin lausunto terveydensuojeluviranomaiselta, Kainuun ELY-keskukselta sekä Oulun poliisilaitokselta.

Terveydensuojeluviranomaisen 13.2.2023 lausunnossa todetaan mm. seuraavaa:

Pohjavesi: Mikäli ampumaradan maaperää muokataan, tulee noudattaa riittävää varovaisuutta, jotta raskasmetalleja ei pääse vapautumaan ympäristöön. Teräshaulien käyttöönottoa suositellaan, jotta pohjavesiriski jää mahdollisimman pieneksi.

Koska pohjaveden virtaussuunnasta alueella ei ole tietoa ja pohjavesiputki sijaitsee rata-alueen länsilaidalla, suositetaan pohjavesitarkkailun laajentamista myös lähialueen pohjavesiputkiin. Pohjavesiriskiä

arvioitaessa hakemuksessa on viitattu talousvesiasetusten 401/2001 ja 1352/2015 raja-arvoihin. Talousvesiasetuksen 1352/2015 muutos tuli kuitenkin voimaan vuoden 2023 alussa, jonka myötä mm. antimonin ja lyijyn enimmäisarvot muuttuivat. Erityisesti huomiota tulee kiinnittää lyijyn enimmäisarvon muutokseen, joka puolittui aiemmasta 10 mikrogramma/litra arvosta 5,0 mikrogrammaan/litra. Antimonin enimmäisarvo muuttui 5,0 mikrogramma/l arvoon 10 mikrogrammaa/l. Toimijan tulee omalla toiminnallaan varmistaa, että pohjaveden pilaantumista tai sen vaaraa ei aiheudu.

Pintavesi: Ampumaradan pintavesiin kohdistuvat riskit ovat oletettavasti vähäiset.

Melu: Terveysturvallisuusviranomaisen katsoo, että toimijan ehdottama ampumaradan toiminta-aikojen rajoittaminen on riittävä meluntorjuntatoimenpide vuotuisiin laukausmääriin nähden.

Oulun poliisilaitoksen lausunto 11.1.2023:

Radan käytöstä ei ole aiheutunut vaaraa yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle eikä Oulun poliisilaitoksella ole tiedossa seikkoja, jotka olisivat mahdollisesti esteenä Huhtikankaan ampumaradan ympäristölupahakemuksen hyväksymiselle.

Kainuun ELY-keskuksen 16.2.2023 päivätyssä ja 14.4.2023 täydennetyssä lausunnossa todetaan mm. seuraavaa:

Ampumaradoille kertyy runsaasti lyijyä ja muita ampumaradan haitta-aineita, mikä lisää maaperän ja pohjaveden pilaantumiskä. Lyijy rapautuu hyvin hitaasti, mutta rapautuminen on pitkällä aikavälillä kuitenkin mahdollista. Suunnitelma lyijyhaalien ja luotien kertymisen ja rapautumisen estämiseksi on olennainen osa ampumaradan ympäristöriskien hallintaa varsinkin, kun kyse on pohjavesialueella sijaitsevasta ampumaradasta.

Kainuun ELY-keskuksen näkemys on, että ympäristölupaa myönnettäessä lupaviranomaisella tulee olla käytössään kaikki tarvittava aineisto, joita lupaedellytysten täyttymisen arviointi vaatii. Pohjavesien ja maaperän suojeluun tähtäviä toimenpiteitä tulee kuvata jo lupahakemuksessa tarkemmin. Hakemuksessa tulee esittää suunnitelma luotien talteenotosta ja selvitys muista keinoista, joilla estetään luotijätteen kertyminen ja mahdolliset haitalliset pohjavesivaikutukset. Kainuun ELY-keskus pyytää myös tarkempaa suunnitelmaa lupahakemuksessa esitetystä pistooli- ja kivääriammuntarataa koskevasta taustavalliin asennettavista vesienmuodostumista estävistä rakenteista.

Pohjaveden ja maaperän kannalta riskialtinta on erityisesti haulikkorata, jonne on historian aikana kertynyt runsaasti haulia. Mikäli lupa myönnetään hakemuksen mukaisena, haitta-aineiden määrä lisääntyy myös tulevina vuosina. Kyseessä oleva ampumarata on 1-luokan pohjavesialueella, jossa maaperä on vettä läpäisevää hiekkaa. Haulikkoradalle ei ole esitetty radan suojatoimenpiteitä tai maaperän

puhdistusta. Näin ollen on tärkeää rajoittaa haulien kertymistä maaperään ja seurata niiden hajoamista ja vaikutuksia vajoveteen ja pohjaveteen. Mikäli haulikkoradan osalta ei löydy kustannustehokkaita suojakeinoja lyijyhaulien kertymisen estämiseksi, tulisi ampumarata-alueella haulikkoradan osalta siirtyä vähitellen teräshaulien käyttöön vastineessa esitetystä aikataulusta.

Haulikkoradan lyijyn kertymistä ja hajoamista on seurattava edustavilta paikoilta lysimetreillä (vähintään 2 kpl) sekä lähellä sijaitsevasta pohjavesiputkesta. Näytteet otetaan aluksi vähintään kolmen vuoden välein ja tarvittaessa harvennetaan esimerkiksi viiden vuoden välein tehtäväksi. Pohja-, pinta- ja lysimetrinäytteistä on analysoitava lyijyn, antimonin, arseenin, kuparin ja sinkin liukoiset pitoisuudet skeä pH. Pintavedestä analysoidaan lisäksi DOC ja liukoinen kalsium. Mikäli seurannan mukaan lyijyhaulien hajoamista tapahtuu, on pohjavesivaikutuksien tutkimista varten asennettava lisää pohjavesiputkia ja ryhdyttävä maaperän ja pohjaveden puhdistustoimenpiteisiin. Tarkkailutulokset on toimitettava Sotkamon kuntaan ja Kainuun ELY-keskukselle.

Toimintaa koskien on tehtävä vuosiraportti, jossa kerrotaan tarkkailutulosten lisäksi tehdyt korjaus-, huolto- ja ympäristönsuojelutoimenpiteet koskien myös ympäristönsuojelurakenteita. Toimintaa koskeva tarkkailusuunnitelma on päivitettävä edellä esitettyjen vaatimusten mukaiseksi ja toimitettava kunnan lupa- ja valvontaviranomaisen hyväksyttäväksi puoli vuotta mahdollisen ympäristöluvan saatua lainvoiman.

Toiminnanharjoittajan on varauduttava taloudellisesti seurantaan, kunnossapitoon ja mahdollisiin tuleviin ympäristönsuojeluinvestointeihin. Toiminnan lopettamisesta on ilmoitettava vähintään puoli vuotta aikaisemmin valvontaviranomaiselle ja esitettävä yksityiskohtaiset suunnitelmat alueen puhdistamisesta. Toiminnanharjoittaja vastaa toiminnan päättymisen jälkeenkin toiminnan vaikutusten selvittämisestä, toimista ympäristöpilaantumisen ehkäisemiseksi ja pilaantuneen ympäristön kunnostamisesta.

Luvassa on annettava tarvittavat määräykset toiminnan jätehuollosta, ympäristönsuojelurakenteiden kunnossapidosta, mahdollisista aikarajoituksista ampuma-aseiden käytölle, alueen käyttöön liittyvästä kirjanpidosta ja raportoinnista.

Lausunnot kokonaisuudessaan liitteenä.

Hakijan kuuleminen ja vastine

Hakija on toimittanut lausuntojen perusteella tarkemman suunnitelman ja vastineet 20.3.2023. Toimitetussa vastineessa todetaan seuraavaa:

- Lyijyä sisältävien latausten (haulit, luodit) käytöstä luovutaan lähivuosina REACH-asetuksen (EY) nro 1907/2006 määräämässä

aikataulussa kuitenkin siten, että lyijyhaulien käyttö kielletään vuoden 2030 loppuun mennessä.

- Hakijan näkemyksen mukaan lähialueen muihin pohjavesiputkiin jäävä etäisyys on kohtalaisen pitkä, joten säännöllinen tarkkailu niistä ei ole tarkoituksenmukaista. Lysimetritarkkailulla saadaan nopeammin kuva lyijyn mahdollisesta kulkeutumisesta ratarakenteen alapuoliseen kerrokseen.
- Lyijyä arvioidaan kertyneen vuoden 2022 loppuun mennessä 10 t haulikkoradan rakenteisiin, 2 t kivääriradan taustavalliin ja 1 t pistooliradan taustavalliin. Kivääri- ja pistooliradoilla luodit kertyvät jatkossa taustavalliin, joka peitetään kaksinkertaisella kumimattorakenteella. Ratkaisulla ehkäistään sade- ja sulamisvesien pääsy luotien kertymäalueelle ja sitä kautta haitta-aineiden kulkeutuminen pinta- ja pohjavesiin. Kumimatot asennetaan luotien osumakohtiin taustavalliin limittäin riittävän laajalle alueelle. Kivääriradan taustavallin yläosaan asennetaan lisäksi halkaistu rumpuputki johtamaan yläpuoliset vedet sivuille ja maahanimeytykseen. Kumimattoja voidaan vaihtaa, paikata ja niiden vaihtotarvetta seurataan säännöllisesti.

Lisätietoja asiasta antaa ympäristötarkastaja Teija Härkönen, p. 044 750 2179, teija.harkonen(a)sotkamo.fi

Tekninen johtaja
Ehdotus

Sotkamon kunnan ympäristö- ja tekninen lautakunta myöntää Sotkamon Ampujat ry:lle ja Sotkamon Riistanhoitoyhdistykselle ympäristönsuojelulain 27 §:ssä tarkoitetun ympäristöluvan ampumaradalle kiinteistölle 765-407-161-1 Huhtikangas. Toiminnassa on noudatettava hakemuksessa ja vastineessa esitettyä ja seuraavia lupamääräyksiä.

LUPAMÄÄRÄYKSET

1. Toiminnassa on noudatettava seuraavia toiminta-aikoja.

Kiväärirata ja haulikkorata: ma-su klo 9-21

Pistoolirata: ma-pe klo 10-20 ja la-su klo 10-18.

Toimintaa ei saa harjoittaa yleisinä vapaa- ja juhlapäivinä.

2. Ampumarataa saa käyttää vain hakemuksessa esitettyyn tarkoitukseen. Maksimilaukausmäärä vuodessa on 25 000 laukausta.

3. Ampumarata-alue tulee merkitä maastoon selkeästi varoitustaulujen ja ratamerkkien / aitojen avulla. Alueella tulee olla asianmukaiset esteet vaaratilanteiden ja väärinkäytösten välttämiseksi.

4. Radalla tulee olla nimetty vastuuhenkilö, joka vastaa toiminnasta, syntyvistä jätteistä, kirjanpidosta ja siitä, että alueella toimitaan lupamääräysten mukaisesti. Ampumaradan toiminta-ajat, yhteystiedot ja ohjeet on oltava radalla käyttäjien nähtävillä.

5. Ampumaradan toiminnasta ei saa aiheutua kohtuutonta meluhaittaa. Melutaso ei saa jatkuvasti ylittää 65 dB asumiseen käytettävillä alueilla eikä 60 dB loma-asumiseen käytettävillä alueilla. Melutasot on määritetty

A-painotettuna enimmäistasona impulssiakavakiolla (LAlmax). Mikäli melusta aiheutuu häiriötä, voi lupaviranomainen antaa lisämääräyksiä meluntorjuntaan ja velvoittaa luvanhaltijaa melumittausten tekemiseen.

6. Alueella syntyvät hulevedet on johdettava siten, ettei lyijyä tai raskasmetalleja pääse maaperään, pintavesiin ja pohjaveteen. Pistooli- ja kivääriratojen taustavalleihin on asennettava kaksinkertaiset vettä läpäisemättömät kumimattorakenteet viimeistään viiden vuoden päästä ympäristöluvan lainvoimaisuudesta. Ampumarata- ja ympäristönsuojelurakenteiden kunnossapidosta on huolehdittava säännöllisesti.

7. Ampumaradalle on asennettava vähintään kaksi lysimetriä mittaamaan lyijyn kertymistä ja hajoamista. Pohjavesitarkkailua on tehtävä lähellä sijaitsevasta pohjavesiputkesta (PVP1_ ampumarata). Näytteistä on analysoitava lyijyn (Pb), antimonin (Sb), arseenin (As), kuparin (Cu) ja sinkin (Zn) liukoiset pitoisuudet sekä pH. Mikäli pintavesiä havaitaan muodostuvan, analysoidaan niistä edellisten lisäksi DOC ja liukoinen kalsium. Tarkkailua on tehtävä kolmen vuoden välein ja näytetulokset on toimitettava viipymättä valvontaviranomaiselle sekä Kainuun ELY-keskukselle.

Mikäli toiminnasta havaitaan aiheutuvan pohjavesivaikutuksia, on niiden selvittämistä varten asennettava lisää pohjavesiputkia. Tarvittaessa on ryhdyttävä alueen maaperän ja pohjaveden puhdistustoimenpiteisiin. Näytetulosten perusteella näytteenottoa voidaan myös harventaa valvontaviranomaisen hyväksynnällä.

Toimintaa koskeva tarkkailusuunnitelma on toimitettava päivitettyinä valvontaviranomaisen hyväksyttäväksi viimeistään puoli vuotta luvan lainvoimaisuudesta.

8. Ampumarata-alue on pidettävä siistinä ja toiminnasta syntyvät jätteet on poistettava radalta riittävän usein ja toimitettava kierrätykseen säännöllisin väliajoin. Jätteiden varastoinnista ja käsittelystä ei saa aiheutua roskaantumista ja ympäristöhaittaa. Jätehuollossa on noudatettava jätesäädöksiä sekä Kainuun jätehuollon kuntayhtymän Ekokympin voimassa olevia jätehuoltomääräyksiä.

9. Luvanhaltijan on seurattava ampumaratatoiminnan parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehittymistä ja otettava sitä soveltuvin osin käyttöönsä jatkossa, jotta ympäristövaikutukset jäävät mahdollisimman vähäisiksi.

Lyijyhaulien käytöstä on luovuttava lähivuosina EU:n kemikaaliviraston valmistelussa olevan säännösten (REACH-asetus (EY) nro 1907/2006) määräämässä aikataulussa, mutta viimeistään 2030 mennessä. Radan käyttäjiä on tiedotettava aikataulun etenemisestä.

10. Toiminnanharjoittajan on pidettävä kirjaa ampumaradan käytöstä.

Toimintaa koskeva vuosiyhteenveto on toimitettava Sotkamon kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle seuraavan vuoden helmikuun loppuun mennessä seuraavin tiedoin:

- ammuntopäivien lukumäärä
- arvio ammuttujen laukausten määrästä sekä ympäristöön kohdistuvasta laskennallisesta kuormituksesta lyijyn osalta radoittain
- tehdyt korjaus-, huolto- ja ympäristönsuojelutoimenpiteet
- jätteen määrät ja toimituspaikat
- ympäristönsuojeluun liittyvät poikkeavat tapahtumat
- yhteenveto tarkkailutuloksista

11. Toiminnanharjoittajan on viipymättä ilmoitettava Sotkamon kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle toiminnassa tapahtuvista olennaisista muutoksista tai toiminnanharjoittajan vaihtumisesta.

12. Toiminnan päättymisestä on ilmoitettava vähintään puoli vuotta aikaisemmin valvontaviranomaiselle ja esitettävä yksityiskohtaiset suunnitelmat toiminnan lopettamisesta ja alueen puhdistamisesta. Toiminnanharjoittajan tulee varautua pilaantuneen maaperän kunnostamiseen ja riittävien selvitysten tekemiseen ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi. Mikäli ampumaradan maaperää muokataan, tulee noudattaa riittävää varovaisuutta, jottei raskasmetalleja pääse vapautumaan ympäristöön.

ASETUKSEN JA MUIDEN SÄÄDÖSTEN NOUDATTAMINEN

Jos valtioneuvoston asetuksella annetaan ympäristönsuojelulain tai jätelain nojalla myönnetyn luvan määräystä ankarampia säännöksiä tai luvasta poikkeavia säännöksiä luvan voimassaolosta tai tarkastamisesta, on asetusta luvan estämättä noudatettava.

LAUSUNTOJEN, MUISTUTUSTEN JA MIELIPITEIDEN HUOMIOIMINEN

Terveystieteiden tutkimuskeskuksen ja Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunnoissa esitetyt asiat on huomioitu lupamääräyksiä annettaessa.

Muistutuksia tai mielipiteitä ei jätetty.

PÄÄTÖKSEN PERUSTELUT

Ympäristönsuojelulain 48 §:n mukaan ympäristölupa on myönnettävä, jos toiminta täyttää ympäristönsuojelulain ja jätelain sekä niiden nojalla annettujen säännösten vaatimukset sekä ne vaatimukset, jotka luonnonsuojelulaissa tai sen nojalla on säädetty.

Toimittaessa hakemuksen ja asetettujen lupamääräysten mukaisesti toiminta ei ole ristiriidassa YSL 49 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa. Haettava toiminta vastaa nykyistä toimintaa, josta ei ole aiheutunut häiriöitä lähiasutukselle tai ympäristöön. Myös etäisyydet lähimpiin häiriintyviin kohteisiin pysyvät samoina. Toiminnasta ei myöskään aiheudu naapureille kohtuutonta rasitusta, eikä toiminta sijoitu kaavamääräysten

vastaisesti.

Lupamääräysten perustelut

1-2: Hakemuksessa esitetyillä toiminta-ajoilla rajoitetaan mahdollisia ampumaratatoiminnasta aiheutuvia meluhaittoja. Toiminta-ajat ovat samalla riittävä meluntorjuntatoimenpide vuotuisiin laukausmääriin nähden.

3-4: Lupamääräyksillä ehkäistään vaaratilanteiden syntyminen ja radan käyttäminen vain hakemuksessa ja lupapäätöksessä esitettyyn tarkoitukseen.

5: Melutasoja koskevalla määräyksellä varmistetaan, ettei toiminnasta aiheudu kohtuutonta meluhaittaa lähimmille häiriintyvälle kohteille. Mahdollisten häiriöiden ilmetessä lupaviranomaisella on mahdollisuus velvoittaa toimenpiteisiin meluhaitan rajaamiseksi. Toiminta ei ole uutta alueella ja melumallinnusten perusteella VnP 53/1997:n mukaiset melutason ohjeavot eivät ylity muiden kuin pistooliradan osalta.

6: Lupamääräys on annettu maaperän ja pohjaveden suojelemiseksi.

7: Toiminta sijoittuu 1E-luokan pohjavesialueelle, mistä syystä on ehdottoman tärkeää tarkkailla toiminnan vaikutuksia pohja- ja pintavesiin. Tarkkailusuunnitelmalla varmistetaan riittävä vaikutusten seuranta.

8: Määräyksellä varmistetaan asiallinen toiminnasta syntyvien jätteiden käsittely, roskaantumisen ja ympäristöhaittojen ehkäisy sekä jätesäännösten noudattaminen.

9: Määräyksellä varmistetaan, että luvanhaltija seuraa alansa tekniikan kehittymistä ja käyttöönottaa sitä toiminnan edetessä. Lyijyhaulien käytön luopumisella varmistetaan myös haulikkoradan osalta maaperän ja pohjavesien suojelu.

10: Kirjanpitoa ja raportointia koskevalla määräyksellä varmistetaan toiminnan luvamukaisuus ja mahdolliset ympäristövaikutukset, joihin voidaan ajoissa puuttua. Määräys ovat tarpeen valvonnallisesta syystä.

11: Toiminnan olennaista muutosta koskevan ilmoitusvelvollisuuden perusteella varmistetaan tiedonkulku ympäristönsuojeluviranomaiselle ja pystytään arvioimaan muutosten vaikutukset suhteessa voimassa olevaan lupaan.

12: Toiminnan lopettamista koskevalla määräyksellä veloitetaan luvanhaltija toimimaan toiminnan lopettamista koskevan YSL 527/2014 § 94 mukaan. Pilaantumisen ehkäiseminen, toiminnan vaikutusten selvittäminen ja tarkkailu kuuluvat edelleen toimintaa harjoittaneen vastuulle. Riittävän aikaisella ilmoituksella varmistetaan toimenpiteiden hyväksyntä valvovassa viranomaisella.

LUVAN VOIMASSAOLO

Tämä lupapäätös on voimassa toistaiseksi. Mahdollinen ympäristöluvan muutostarve arvioidaan säännöllisen valvonnan ja tarkkailutulosten perusteella.

TOIMINNAN ALOITTAMINEN MUUTOKSENHAUSTA HUOLIMATTA

Toiminnanharjoittaja on hakenut YSL 199 §:n mukaista lupaa aloittaa toiminta muutoksenhausta huolimatta. Sotkamon kunnan ympäristönsuojeluviranomainen katsoo, että toiminta voidaan aloittaa tätä lupapäätöstä ja lupahakemusta noudattaen mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta hakijan esittämillä perusteilla. Olemassa olevan toiminnan aloittamisoikeuden vakuudelle ei katsota olevan perusteita, sillä toiminnan aloittaminen ennen muutoksenhaun päättymistä, ei vaikuta ympäristöolosuhteisiin.

MAKSUT JA VAKUUDET

Ympäristöluvan käsittelystä peritään Sotkamon kunnan ympäristö- ja teknisen lautakunnan 27.1.2021 § 8 hyväksymän taksan mukaisesti 1620 €.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Ympäristönsuojelulaki (527/2014)

Valtioneuvoston asetus ympäristönsuojelusta (713/2014)

Jätelaki (646/2011)

Valtioneuvoston asetus jätteistä (179/2012)

Valtioneuvoston päätös ampumaratojen aiheuttaman melutason ohjearvoista (53/1997)

Laki eräistä naapuruussuhteista (26/1920)

Sotkamon kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen taksa 27.1.2021 § 8

PÄÄTÖKSEN ANTAMINEN JA SIITÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös annetaan tiedoksi julkisella kuulutuksella ympäristönsuojelulain 85 §:n mukaisesti. Päätös ja sitä koskeva kuulutus julkaistaan Sotkamon kunnan verkkosivuilla osoitteessa <https://www.sotkamo.fi/kunnan-kuulutukset/>. Tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä verkkosivuilla julkaisemisajankohdasta lukien.

Päätös

Hakijat

Jäljennös päätöksestä

Terveystieteiden tutkimuskeskus

Kainuun ELY-keskus

Poliisilaitos

Ilmoitus päätöksestä

Hakemuksesta erikseen tiedon saaneet

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen ja siitä määrättyyn maksuun saa hakea muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeuteen kolmenkymmenen (30) päivän

kuluessa päätöksen tiedoksisaantipäivästä sitä päivää lukuun ottamatta.
Valituskirjelmä liitteineen tulee osoittaa Vaasan hallinto-oikeuteen.
Valitusosoitus on liitteenä.

Päätös

Lautakunta hyväksyi teknisen johtajan ehdotuksen.

Ympäristötarkastaja Teija Härkönen oli asiantuntijana tämän pykälän
esittelyn aikana.

VALITUSOSOITUS YMPÄRISTÖLUPA- PÄÄTÖKSEEN

VALITUSVIRANOMAINEN

Tähän päätökseen ja/tai päätökseen asian käsittelystä peritystä maksusta saa hakea muutosta **Vaasan hallinto-oikeudelta** kirjallisella valituksella.

VALITUSOIKEUS on:

- sillä, jonka oikeutta tai etua asia saattaa koskea
- rekisteröidyllä yhdistyksellä tai säätiöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät
- toiminnan sijaintikunnalla ja muulla kunnalla, jonka alueella hankkeen ympäristövaikutukset ilmenevät
- elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella ja vaikutusalueen edellä mainitun muun kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella
- muulla asiassa yleistä etua valvovalla viranomaisella.

VALITUSAIKA JA VALITUKSEN PERILLE TOIMITTAMINEN

Päätöksen, Sotkamon kunnan ympäristö- ja tekninen lautakunta **26.4.2023 § 7, tiedoksisaantipäivä on 5.5.2023.**

Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava 30 päivän kuluessa tämän päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuunottamatta Vaasan hallinto-oikeuteen os.

Vaasan hallinto-oikeus

PL 204 (Korsholmanpuistikko 43, 4.krs)

65101 VAASA

Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi

Puh.vaihde 029 5642611, puh. kirjaamo 029 5642780 faksi 029 5642760

Aukioloaika: ma-pe 8:00-16.15

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa

<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>. Valituksen on

oltava perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä

Valitusaika päättyy 5.6.2023.

Valitusasiakirjat voi lähettää omalla vastuulla postitse tai lähetin välityksellä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Jos valitusta ei ole tehty määräajassa, valitus voidaan jättää tutkimatta.

VALITUSKIRJELMÄN SISÄLTÖ JA ALLEKIRJOITTAMINEN

Vaasan hallinto-oikeudelle **osoitettavassa ja toimitettavassa** valituskirjelmässä on ilmoitettava:

- valittajan nimi ja kotikunta
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutosta siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta haetaan

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Valituskirjelmässä on lisäksi ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa. Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.

VALITUSKIRJELMÄN LIITTEET

Valituskirjelmään on liitettävä:

- päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on saatu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

VALTUUTUS

Asiamiehen on, jollei hän ole asianajaja tai yleinen oikeusavustaja, liitettävä valituskirjelmään valtakirja, jollei valittaja ole valtuuttanut häntä suullisesti valitusviranomaisessa.

OIKEUDENKÄYNTIMAKSU

Muutoksenhakijalta peritään asian käsittelystä Vaasan hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksua 270 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeudenkäyntiviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa (701/1993) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.